

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 95. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septeman: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. car' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 2/14 Decembre 1865.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru o dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Maiestatea Sea Imperatulu au sositu alaltaieri in Bud'a-Pest'a, unde fu primitu cu unu entusiasmu estraordinariu. — Sér'a au fostu iluminatiune grandioasa.

Escelenti'a Sea Inaltu Preasantulu Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Br. de Siagun'a au sositu eri dupa anedi intre 2 si 3 ore in cea mai deplina sanetate.

Românii de aici alatu partea preotiesca catu si cea mirenesca, nu intardiara a intemina pre Escelenti'a Sea la sosire, sub conducerea Ilustritatei Sele Dlui Consil. de finantie Petru Manu, carele rostii cu acesta ocasiune scurtu dar petrundiatoriu cuventulu de bineventare. La care respunse Esc. Sea in modu forte mangaitoriu, accentuandu cu deosebire brav'a si solidarea purtare acelu Regalisti si Deputati romani, cari s'au purtatu cu curagiu si virtute rara la dieta, adaugendu ca e de firma credintia, ca tote neintielegerile ce se pare a ca esistu intre inteligentii romani au disparutu ca fumulu si ei, adeca inteligentii romani, suntu unu trupu si unu sufletu in caus'a nationala.

Adres'a Regalistiloru si Deputatiloru romani dela diet'a din 1865.

Sacratissima Cesareo - Regia si Apostolica Majestate!

Prea indurate Dómne!

Natiunea romana din Transilvani'a, de-si de seculi cea mai apasata, a fostu totdeun'a credincioasa aparatoriua a Tronului, a Patriei si a intereselu monarchiei. Abia a trecut unu deceniu si jumetate de candu s'a delaturatu si in tier'a acesta apasatoriulu jugu alu feudalismului si de candu se paru a se ivi si pentru ea dforile unei libertati constitutiunale.

Insa cu bucuri'a de a se vede radicata la dignitatea de natiune politica de multu meritata, si de a intra si ea ca atare in sistem'a politico-natiunale de statu a Transilvaniei, totu odata se apropiu ca unu torente celu mai mare periculu, care sub forme constitutiunali i amenintia stingerea vietii nationala. —

Acelu periculu deveni amenintatoriu chiaru si pentru existintia Monarchiei si a Tronului Maiestatei Vostre.

In acele grele tempuri natiunea romana a fostu resoluta si constanta intru aperarea Tronului Maiestatei Vostre si a existintiei sale nationala.

Deca dupa restituirea pacei publice dorintiele si acceptariile ei temeince de a se vede in usuarea drepturilor constitutiunali nu s'au implinitu, s'a consolat celu putinu in cunoscintia curata cu aceea, cumca dens'a nu a causatu acea asprime impusa de giurstari si aplicata peste totu intru guvernarea Monarchiei intregi. —

Cu catu a fostu mai tiermurita libertatea si vietia nationala sub acei ani ai regimului absolutisticu, cu atat'a a fostu bucuri'a mai generala, candu a fostu natiunea romana fericita a salut'a diplom'a din 20 Octombore 1860, pe carea Maiestatea Vostra v'ati induratu a o emite si a o dechiar'a de lege fundamentala de statu nerevocavera.

De odata cu emiterea acelei diplome v'ati induratu Maiestatea Vostra pregratiosu a recunosce necesitatea introducerei unoru schimb'ari afundu taiatore in constitutiunea Transilvaniei, ordinandu prin prea inaltele bilete de mana din 20 Oct. si 21 Decembre 1860 tinerea unei consultari cu barbati din diferitele nationalitati si confessiuni ale tieriei, pentru asternerea proiectelu ei in privintia statoririi si organisarei reprezentantiei tieriei. Cu parintiesc'a Maiestatei Vostre ingrigire prin

biletulu de mana din 21 Decembre 1860 totu odata v'ati induratu a statori principiulu, ca compunerea dietei transilvanice astfel sa se intemple, incatu aceea intru asemenea mesura sa multiamesca pretensiunile natiuniloru si confessiuniloru mai nainte indreptalite, precum si dorintiele si acceptariile nationalitatiloru si ale confessiuniloru mai nainte neindreptalite.

In urm'a pareriloru respicate in acesta conferintia, si lipsindu o basa drepta si corespundatoriua intereselu tuturor locuitoriloru patriei, s'a emisu pentru diet'a convocata la Sabiu prin inaltulu rescriptu din 21 Aprile 1863 unu nouu regulamentu de alegere. —

Natiunea romana a salutatu cu adeverata bucuria diu'a deschiderei dietei diu'a de 1 Iuliu 1863, ca un'a di, care in analele patriei nostre a facutu epoca si a prinsu radacini afunde in anitele locuitoriloru tieriei si in specia in anitele tuturor filoru natiunei romane, caci acestei diete ia fostu rezervata onorea de a primi cu consensulu pregratiosu alu Maiestatei Vostre ces. reg. Apostolice pe natiunea romana in sistem'a de statu politico-natiunale a marelui principatu alu Transilvaniei, ca egalu indreptalita cu natiunea magiara, se cuia si sasa. —

Preinaltulu rescriptu salutatoriu din 15 Iuniu 1863 indreptatu catra diet'a Transilvaniei a datu totu odata o garantia tare, cumca o compunere a reprezentantiei tieriei dupa principiile evului de midilocu pe bas'a institutiuniloru vechi numai e cu putintia. —

Prin preinaltulu rescriptu regescu din 1 Septembore a. c. s'a conchiamatu diet'a presenta in trasurile ei generali pe bas'a art. XI. din anulu 1791, prin urmare pe bas'a unei institutiuni, carea fiindu intemeiata pe sistem'a politico-natiunala numai de trei natiuni, nu recunosce pe natiunea romana de factoru politicu alu tieriei. —

Maiestate!

Patrinsi de cele mai adunci simtieminte de reverintia si supunere omagiale catra preinalt'a vointia a Maiestatei Vostre, s'au infaciosiatu si preumiliti subscrisii in acesta dieta. Ne tinemu insa de cea mai strensa datorintia de supusi credinciosi ai Maiestatei Vostre de a ne esprime preumilit'a nostra convingere, cumca diet'a acesta in compusitiunea sea presenta nu e capace si competenta de a aduce concluse cu putere de dreptu, de orece nu pote da espressione pe deplinu dorintieloru celei mai mari si mai numeroase parti a impopulatiunei tieriei, prin urmare nu pote deslega momentos'a cestiune privitoare la uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, caci compunerea ei nu corespunde nici principiulu de egal'a indreptalire politico-natiunale garantatu prin art. I. de lege din anulu 1863, nici principiulu de egalitatea de drepturi individuale; celui d'antaiu nu, pentruca e basata pe art. XI. din 1791, care pe natiunea romana ca atare o ignoreza cu totulu, recunoscendu acestu articulu numai pe status et ordines trium nationum, nationis nempe hungaricae, siculoae et saxonicae; celui alu doilea nu, caci pre candu nobilii 'si eserciteza dreptulu de alegere in tota tier'a fara nici o tiermurire, dela locuitorii nenobili se cere unu censu de 8 fl. v. a. dare drepta si fara adause, pentru usuarea acelu dreptu. —

Acesta dispusitiune, cu privire la impregiararea, cumca starea esceptionale a nobilimei s'a desfiintiatu inca in 1848, cu privire la impregiararea, cumca principiulu egalei indreptaliri de 18 ani incoc'e a avutu valore pana astadi in tota monarchia austriaca, e mai asupritore pentru toti cetatienii si tieranii ardeleni de calu censulu introdusu in celelalte provincie austriace, care e cu multu mai micu de-si starea loru materiale e mai favoritoare decatu in Transilvani'a.

Afara de acesta dupa articulu XI. an. 1791 nu suntu indreptaliti la alegere si alegibilitate Profesorii, Advocatii, Doctorii, Ibvietatorii, cari se tiu de clas'a honorariu-

loru poporului si cari in calitate de acestia in toate celelalte provincii ale monarchiei se bucura de acela drept.

Pecandu dara comune numeroase si dieci de mii de fii ai Patriei, cetatenii si tianii, cari nu se tinu de clas'a nobililor, cari in sa platescu 7 fl. 99 xr. si respective computandu-se tax'a capului si feliturile adause preste 16 fl. dare drepta, suntu eschisi dela dreptulu de alegere si alegiveritate; pecandu Preotii, Capelanii, Doctorii, Profesorii, Advocatii si cu unu cuventu clas'a honoratoriloru asemenea este eschisa dela folosirea acelui'a-si dreptu, toti nobilii maicreni fara privire la censu si fara deosebire, deca se tinu seu nu de clas'a honoratoriloru, eserceza per capita dreptulu de alegere si alegiveritate. —

Numai de aici a pututu urma acea disproportione mare in compunerea dietei, in care elementulu magiaro-secuiu constatoriu abia din 600 mii locuitori este reprezentatu in ea prin deputati, pe candu Romanii preste unu milionu la numeru, cari afara de negociulu si industri'a cu care se ocupa, afara de inteligenti'a care o au, posedu laolalta luati celu pulnu atat'a pamentu ca si acel'a, abia putura reesi cu 13 deputati si deca se afla in mijloculu nostru si regalisti de nationalitatea romana, acest'a nu in acea lege din 1791, ci numai in actulu de gratia a Maiestatei Vostre c. r. apostolice manifestatu preagratosu in prea inaltulu Rescriptu din 1 Septemvre 1865 si are isvorulu seu.

Fatia in sa cu acestu numeru de regalisti, cari si altmintrea nu vinu a se privi de tramisii si alesii poporului, se afla din partea cealalta 153 regalisti, cari cu totii cu preaputine esceptiuni se tinu de clas'a nobililoru.

Pentru aceea nu ne putemu retine anu da acelei convingeri espressioni sincera, cumca unei diete compuse pe o astfelu de basa dupa preamilit'a nostra parere i lipsesce puterea morala neaperatu de lipsa de a asigura decisiuniloru sele vietii duratore.

Momentuositatea obiectului pusu la desbatere prin preainaltulu rescriptu din 1 Sept. 1865, care atinge asi'a de aproape independenti'a patriei, pretinde compunerea unei reprezentantie, despre carea sa se poata presupune cu anima liniscita, ca ea e eflussulu increderei publice a tierii intregi, si intru adeveru e apta de a reprezenta dorinti'a tierii.

De aicea urmaza, ca o revisiune a uniunii conchisa de diet'a presenta aru sustine opiniunea publica, cumca precum in anulu 1848 s'a adusu articulu despre uniunea Transilvaniei cu Ungaria fara concursulu si invoirea natiunii romane, asi'a si astadi revisiunea lui s'aru privi de urmata fara participarea natiunii romane, care ca atare nu este chlamata si reprezentata in diet'a presenta.

Fatia cu astfelu de giurstari, si voindu a remane credinciosi convingeriloru nostre, ce este un'a din cele mai morali datorintie a membriloru dietali catra Tronu si patria, precum si catra sine, insusi nu ne putemu lasa in pertractare asup'a momentosului obiectu aflatoriu la ordinea dilei in diet'a presenta, fara periclitarea intereselor patriei in genere si in specia a pururea credinciosei natiunii romane a carei'a fii suntemu, ci ne vedemu siliti de indemnulu celei mai curate convingeri a ne intorche catra Maiestatea Vostre c. r. apostolica in credere fiesca si cea mai omagiala supunere cu acea preamilita propunere, ca sa Ve indurati preagratosu Maiestatea Vostre a relega cestiunea privitoria la uniunea Transilvaniei cu Ungaria la o dieta ardelena conchiamata pe o basa corespundiatoria de o potri va atatu diferiteloru interese ale tierii, catu si a dreptului publicu ardelenu restituitu prin preinalt'a diploma imperatesca din 20 Octombore 1860, ampliflatu si recunoscutu din nou prin articulu 1 de lege din anulu 1863.

In fine cutediamu cu cea mai adenca reverintia a trage atentia parintesca a Maiestatei Vostre c. r. apostolice asup'a articulu de lege privitoriu la o lege electorala si substernuta spre preainalt'a sanctionare cu preumilit'a reprezentatiune a dietei ardelene, convocate in anulu 1863 in liber'a regia cetate Sabiiu, care articulu de lege stabilitu de diet'a amintita, este — luandu afara vre-o cate-va modificari neesentiali — in toate consonu cu proiectulu respectivu de lege, impartasitu acelei diete de regimulu Maiestatei Vostre in tipu de propusetiune regia.

Indurandu-ve Maiestatea Vostre a sanctiona preagratosu acelu articulu de lege, s'aru castigá prin aceea dupa preamilit'a nostra parere o basa legala, constitutiunala, corespundiatore atatu diferiteloru interese ale patriei, catu si principiulu egalitatiei de drepturi pentru toate nationalitatile si locuitorii ei fara privire la nascere si confessiune depusu pregratosu de Maiestatea Vostre c. r. apostolica in preinalt'a diploma imperatesca din 20 Octombore 1860.

Al Maiestatei Vostre c. r. Apostolice

cei mai credinciosi supusi si servi

Alessandru St. Siulutiu m. p.

AEppulu si Metropolitulu Albei Iuliei si Regalistu.

Andrieu Baronu de Siagun'a m. p.
AEppu si Metropolitulu alu Romaniloru de rel. gr. or. din Ungaria si Transilvania si Regalistu.

Ioann Cavaleru de Alduleanu m. p.
Vicepresiedinte a Tablei regesci si Regalistu.

Alessandru Lazaru m. p.

Consiliariu gubernialu,

Ladislau Vasiliu Buteanu m. p.

Consiliariu gubernialu.

Ilia Macelariu m. p.

Consiliariu gubernialu.

Alessandru Bohatielu m. p.

Capitanu supr. alu distr. Naseudu si Regalistu.

Ioann Cavaleru de Puscariu m. p.

Capitanu supr. alu distr. Fagarasiu si Regalistu.

Demetriu Mog'a m. p.

Asess. la Tabl'a reg. transilvana si Regalistu.

Antoniu Stoica de A. Venitzem. p.

Asess. la Tabl'a reg. transilvana si Regalistu.

Georgiu Romanu m. p.

Asess. Tablei r. tranne si Regalistu.

Mateiu Popude Gridu m. p.

Asess. de Tabl'a reg. jud. si Regalistu.

Nicolau Gaetanu m. p.

Asess. la Tabl'a reg. jud. si Regalistu.

Dr. Pavelu Vasiciu m. p.

Cons. de scole si Regalistu.

Dr. Ioann Majorum. p.

Cons. de scole si Regalistu.

Servianu Popovicu m. p.

Secret. r. gub. si Regalistu.

Nicolau Barbu m. p.

Secret. gubern. si Regalistu.

Samuelu Porutiu m. p.

Secret. gubern. si Regalistu.

Ladislau Vajd'a m. p.

Secret. gub. Regalistu si dep. alu Comitatului Doboca.

Ioanne Antonelli m. p.

Vicariu foraneu eppescu gr. cat. alu Fagarasiului si deputatu.

Ioann Metianu m. p.

Prot. si deputatulu Fagarasiului.

Ioann Florianu m. p.

deputatu din distr. Naseudului.

Dr. Ioann Ratiu m. p.

Deputatu din scaunulu Mereurei.

Ioann Balomiri m. p.

Senat. mag. si deputatu din scaunulu Orestiei.

Ioann Balas m. p.

Deputatu opid. Hatiegu.

Ioann Tulbasiu m. p.

c. r. Concepistu finont. si deputatu alu scaunulu Orestiei

Dr. Lazaru Petco m. p.

Deputatu din Comitatulu Hunedorei.

Ioachim Muresianu m. p.

Deputatu din distr. Naseudului.

Serbarea dilei onomastice a Escel. Sele Inaltu Preasantitului Archiepiscopu si Metropolitulu Andreiu Baronu de Siagun'a.

Sabiiu 30 Noemvre. Se vede ca temporile noue aduc si idei noue si ce placutu este candu ideile cele noue suntu salutarie, suntu radicatoare de spiritu! Premitemu aceste cuvinte dreptu de o slabutia espressioni a simtiemintelor noastre escitate prin ceea ce vremu sa descriemu.

Este deja de unu siru frumusiulu de ani cunoscutu ca pentru Romanii greco-orientali ai acestei tierii diu'a de astadi e o di festiva, caci este onomastic'a Escel. Sele Prea Santitului P. Archiepiscopu si Mitropolitulu Andreiu Baronu de Siagun'a.

Asemenea se intempla si adi; si ca sa fimu catu se pote de credinciosi in referarea despre festivitate, trebuie sa incepemu din pre sera acestei dile. Eri sera adeca se seversi sub pontificarea pr. On. P. Protosinc. Nicolae Popea asistatu de corpulu profesoralu Rugaciunea de sera cu litia in biseric'a din cetate. Dupa aceea la preanimerita dispusetiune a on. Directiuni seminariale, amesuratu programei, prin carea fura invitati din partea junimei nostre pedagogico clericale, toti membrii (si membrele) comunei bisericesci si alti onoratori de aci, — la 7 ore sera se ilumina edificiuulu seminariale intru unu modu splendidu. In catulude mijlocu lumin'a numele ANDREIU si in celu deasupra afara de luminile cele multe se vedea in mijlocu unu transparentu cu insigniile Inaltu Preasantitului Archipastoriu. Totu la acesta ora au concursu toti invitatii, de toate partile, unu numeru frumosu de Domni, Dohne si Domnisiore si s'a adunatu in sal'a cea mare de catra strada. In data dupa acest'a au intonatu chorulu imnulu „Eata diu'a cea dorita“; iara dupa acest'a Clericul din anulu alu III-lea Ioann Grecu au rostitu o

cuventare corespunzătoare festivității, pre carea rostitoriu o au propus spre placerea auditoriului întreg. Cuprinsul cuventărei nu e fără de interesu, căci ea da o reprimă, de si fugitivă, dar adevărată despre starea bisertei noastre până la venirea Preabunului Archipastoriu de acum și apoi schițea pre scurtu dar precisu cele ce au făcutu acestu Parinte bisericescu până acum, in fine urăza dile îndelungate Acestui înaltu binefacatoriu alu bisericei și națiunei sele, că sa pōta înca lucră spre folosulu acestor'a. Ne aru paré bine candu ne-aru concede spatiulu și candu aru binevoii st. oratoru, că sa putemu comunică acea pentru noi destul de interesanta cuventare. Finindu-se acést'a cuventare aclamatiunile de „sa trăiesca,” aduse Archipastoriului préiubitu, nu mai voiau sa înceteze.

Dupa acést'a au intonatu chorulu Imnulu poporalu apoi „Nu te teme turma mica și in fine cantarea cea pompōsa „Pre stapānulu Archiepiscopulu etc.” cu carea se fini deocamdata serbarea pentru presér'a onomasticeii. Poporu multu de tōte nationalitāțile se adunase inaintea edificiului seminariulu parte spre a privi iluminatiunea, parte spre a audi cantarile esecutate de choru, carele și de astadata sub conducerea Dlui Cuntianu se purtă cu bravura.

Astadi la 8 ore dimini'ta se începū servitiulu Ddieescu cu rogatiunea de dimini'tia și liturgiā solemnă la care iarasi pontifică prea On. P. Protosincelu Nicolae Popea, sub carea s'a făcutu rugaciunea din genunchi pentru Escelenti'a Sea Preabunulu Archipastoriu. In decursulu liturgiē au esecutatū chorulu cantarea „Pre stapānulu etc.” și in fine imnulu „Eata diu'a cea dorita.”

Din aceste puțin schi'te cugetāmu ca vomu fi justificati dēca dīcemu ca tempurile nouē aducu idei nouē, pentruca dēca s'a și mai serbatu și de alte ori acēsta di atātu de memorabila pentru noi, totusi nu in tipulu acest'a, care in sa amu dori că și pe venitoriu sa se repetiēasca la multi și ear la multi ani, totu mai maretu și mai corespunzatoriu maretioru fapte a acelui'a in a cărui onōre se face festivitatea!

Dela diet'a transilvana.

Clusiu 25 Novembre. Viu a continuā raportulu meu despre dieta. Luni in 22 Novembre s'au continuatu desbaterile. Inainte de tōte s'a cetitu protocolulu șiedintiei a IV. in trei limbi, și s'a verificatu. Apoi s'a deschisu desbaterile.

Oratorulu d'antāiu au fostu Ioann Gāllu Regalistu, carele intr'o cuventare lungă au sprijinitu motiunea lui Zeicu; s'au nevoitu a refrange părerile Romāniloru și Sasiloru liberali, pe carii in sa nu iau potutu clatină in parerile loru politice.

Alu doilea oratoru au fostu Baronulu Kemény Domocosiu Regalistu și Consiliariu gubernialu, carele in sa s'au alaturatu la motiunea lui Zeicu; au laudatu pe auditori pentru portarea loru pacinica, și pe poporulu ardelēnu indeobsce, afirmandu, ca fără deosebire de religiune și nationalitate traiescu in fratria și dragoste.

Alu treilea oratoru au fostu contele Telechi Domocosiu, carele aru vrea sa scia, ca ce cautele si-au pusu natiunea sasēasca la an. 1852, candu regimulu absolutisticu o au lipsitu de Universitate, și de drepturile municipale, de care se bucură sub scutulu constitutiunei unguresci in decurgere de mai multe sute de ani, și candu la an. 1863 au cedatu regimulu dreptulu de alegerea judecatoriloru. Apoi au afirmatu, ca Sasii numai dupace s'au restituitu constitutiunea unguresca, au capetatu Universitatea loru.

Archieppulu Siulutiu au fostu alu patruea oratoru, carele cu convingeri morali și adevăratu archieresci au descriu int'o cuventere mai lungă causele, pentru care Romānii nu potu simpatisă cu uniunea Ardēlului cu Ungari'a; au adusu inainte inegririle și defaimările scornite asup'r'a aceloru Archierei romani, cari pe calea petitiuniloru se nevoiă a castigă pe sēm'a natiunei romane acele drepturi, de care se bucură și celelalte natiuni, și acést'a au ilustrat'o fōrte al'nosu cu esilarea Eppului Clainu, și cu mōrtea lui intemplat'a esil'au la Rom'a; cu amenințarile din partea regimului, căci Eppi romani Bobbu și Adamovicu au cutezatu sa dea dietei din an. 1791 petitiune pentru egal'a îndreptărire a natiunei romane cu celelalte trei natiuni regnicolare. Au adusu inainte și petitiunea adunării natiunale din an. 1848 dela Blasiu, ce s'au asternutu dietei din 1848 prin o deputatiune, in sa diet'a n'au invrednicit'o de nici o atentiune. De unde apoi au trasu și acea consecința naturală, ca nici legile uniunei din an. 1848. nu amintescu nimic despre drepturile natiunei romāne, ci indeobste numai despre drepturi individuali ale locuitoriloru țierei; și asiā natiunea romāna rămāne credincioasă concluseru, care și au facutu siesi in adunarea natiunala din Blasiu. Escelenti'a Sea sprijini motiunea Metropolitulu Siagun'a că uniculu modu spre multiamirea natiunei romāne in pusetiunea sea de statu. Cuventarea acést'a o asiū recomandă On. Redactiuni a Telegrafulu

Romānu, că la tōta intemplareasa o publice in colōnelo sale spre sciinti'a publiculu romānu.

Alu cincilea oratoru au fostu M a g e r deputatulu Media-siului, carele intr'o cuventare lungă și bine motivată sprijini motiunea lui Rannicher intr'acolō: ca voiesce revisiunea articulu de lege despre uniune, că aceea sa se faca aci la dieta acēsta.

Alu șieșlea oratoru au fostu M i c h a i l u M i k o din scaunulu Cicului, și celu alu șieștelea și din urma au fostu Simonu E-lecu deputatulu Clusiuului. Acesti amendoi au sprijinitu pe Zeicu, și se nevoiă a aretā legalitatea uniunei; se opinteā u refrange și parerile aduse in mijlocu din partea contraria romāna și sasēasca.

Fiindu tempulu inaintatu aprōpe de trei ore dupa amēdi, șiedintele au enunciatu intrerumperea desbateriloru, și continuarea loru pe mână la 10 ore dimini'ta.

Șiedinti'a a V. au fostu Marti in 23 Novembre, in carea autentican-du-se protocolulu șiedintiei de eri, s'au continuatu desbaterile:

prin Contele Bethlen Gavriulu regalistu și Consiliariu gubernialu, carele au îndreptatu cuventarea in contr'a celoru aduse de Escelenti'a Sea D. Archieppu Siulutiu, și de deputatii sasi. Rannicher și Gull. Cu deosebire au intonatu aceea, ca elu nu recanōsce puterea obligatoriā pentru dieta a concluseru adunării natiunale din Blasiu dela 1848, la care se provōca Escelenti'a Sea AEppulu Siulutiu, căci are a mână actele oficiōse, din care se vede, ca gubernulu au iertatu tinerea unui congressu sub șiedintulu Archiereiloru cu Topopoi, și cu căti-va barbati de inteliginția, dar nu și cu multi-meā din poporu, și alte;

S z é k e l y G e r g e l u dep. din Iliefalva, carele și-au îndreptatu cuventarea sea. in contr'a lui Rannicher.

D o j a E l e c u dep. din Osiorheliu intr'o cuventare lungă, culinare in tōta pri vinti'a, și de totu reunimerita, au molestatu celu puțin dōue ore urechile mele, și in care s'au dusu asiā departe încātu au afirmatu, ca generalulu Bemu ocupandu Ardealulu l'au incorporatu Ungariei a dōu'a ora, și ca uniunea acést'a nu se pōte privi de desfacuta prin aceea, ca apoi armat'a austriaca și cea rusēasca au ocupatu țier'a. Aci eramu curiosu a vedé, ca Șiedintulu dietei admoni-va pe oratoru la ordinea dilei; și m'amu miratu candu amu vediatu, ca oratoriulu au scapatu fără admonitiune. Apoi au venitū oratoriulu și la motiunea metropolitulu Siagun'a, și motivā nepartinirea ei din partea sea cu aceea, ca elu cunōsce dōue legi cardinali, un'a, in urm'a cărei'a persōn'a regelui este sânta, și corōn'a țierei in sa este sânta; a dōu'a, in urm'a cărei'a constitutiunea este sânta; prin urmare densulu aru yatemă aceste șantieni precum și juramentulu seu despre uniunea celoru trei natiuni, candu aru sprijini motiunea Metropolitulu Siagun'a. Au mai adusu și alte multe lucruri verdi și uscate care se voru potea vedé din cuventarea lui, ce va esi in protocolulu stenograficu, pe care in sa o recomandū atentiunei Redactiunei Telegrafulu Romanu, că celu puțin unele pasage de acolo sa impartasiēasca cetitoriloru sei. Se intielege de sine, ca pasagiulu acel'a din cuventarea acést'a, unde se dice: ca DSea nu pōte partini motiunea Mitropolitulu Siagun'a, că sa nu vatemē șantieniele amintite, au facutu sange reu. De aceea s'au rugatu Escelenti'a Sea Metropolitulu Siagun'a și Ilustitatea Sea Alduleanu, Viceșiedintele tablei regesci, de cuventu. Și astfelu oratorulu alu patruea au fostu

Metropolitulu Siagun'a, carele in puțin cuvinte s'a esprimatū intr'acolō: ca densulu nu vede in motiunea sea nici o vatemare a șantieniē persōnei Maies-tatei Sele a Regelui, nici a șantieniē corōnei, nici a constitutiunei țierei; ca elu in privinti'a șantieniē corōnei țierei merge in sa și mai departe, de cum au mersu inaintecuventatoriulu, și adeca merge până la originea șantieniē corōnei țierei, și până la originea ei, unde afla aceea, ca cei d'antāiu Unguri și Secui au invetiātu sa cunōsca invetiatur'a mantuitoare a creștinismulu dela predecesorii sei Archiepiscopi, și dela preotii acestor'a; ca și celu d'antāiu Domnitoriu de nationalitate unguresca au invetiātu sa cunōsca legea creștina dela predecesorii sei Archiepiscopi, și in urm'a invetiaturiloru loru s'au dusu la Constantinopole, și acolo s'au botezatu. Dice mai departe, ca nu va sa numēasca cu numele pe acei Domnitori de nationalitate unguresca, cari s'au botezatu la Constantinopole de creștini, ei amintescē numai atâtea, ca din botezarea Domnitoriloru ardeleni de nationalitate unguresca s'au nascutu nisce referinție amicabile între curtea ardelēna și cea bisantina; de aceea Michailu Duca Imperatulu bisantinū au daruitu lui Giula celui tineru in șemnu de amicitia o corōnă, și alte insignii de Domnitoriu; și dupace Ștefanu I Regele Ungariei și-au subjugatu Ardealulu, au dusu cu sine și corōn'a și celelalte insign-

nii ale Domnitorului ardelenu. Si acést'a este coron'a aceea santa a Ungariei de astadi. Au mai amintitu Metropolitulu Siagun'a, ca elu nu va sa dica nimicu despre aceea, ca e credinciosu Regelui, corónei si constitutiunei patriei, căci pentru crimea de infidelitate suntu oficiolate judecatoresei, si tabl'a regésca, judece ele; insa densulu nu se teme pâna atunci de judecatorii, panacandu este omu de omenia.

Ací Doja Elecu s'au rugutu de Presiedintele de cuventu, căci vede, ca Escelenti'a Sea Mitrop. Siagun'a nu l'au intielesu bine, si au rectificatu cele dise de mai susu cu aceea: ca elu pentru sine au disu, dar nu pentru Esc. Sea, ca nu póte sprijini motiunea Metropolitulu Siagun'a, cá sa nu comita crimea de infidelitate. Insa unii dintre deputatii romani, cari inca intielegu bine limb'a magiara cá si Dlu deputatu Doja, au cerutu cuventu, cá sa respunda Dlu Doja, pentru ca s'au simlitu vatemati prin acele cuvinte ale Domniei sale, căci din ele urméza, cá si cum Metropolitulu Siagun'a si partisanii lui aru fi cutezatu sa pecatúiesca in contr'a santieniei persónei Regelui, a corónei si a constitutiunei prin acceptarea motiunei Metropolitulu Siagun'a; insa cuventulu cerutu nu l'au capetatu; ci rendulu inscriiloru oratoru fiindu pe dlu Balomiri deputatu romanu din Orestia, Presiedintele au datu cuventulu Dlu Balomiri, carele fiindu alu siésélea oratoru, au adusu inainte pretensiunile drepte si loiale ale natiunei romane, si au sprijinitu motiunea Metropolitulu Siagun'a. Apoi Baronulu Ludovicu Iojic'a au fostu alu sieptelea oratoru carele pre scurtu au facutu propunere pentru incheierea desbateriloru, insa fatia cu majoritatea n'au isbitutu. Si asiá

Turilosifu dep. din Trei scaune au peroratu alu optulea intr'o cuventare placuta in privinti'a cuprinsului si tonului ei, ceea ce cá unui deputatu tineru si dupa ani i face onóre. Elu s'au alaturatu lângá motiunea lui Zeicu.

Dupa incheierea acestui cuventu, Presiedintele declara siedinti'a de astadi de inchisa, căci tempulu erá inaintatu peste 2 óre dupa amédi, si invita pe membrii dietali pe mâne la 10 óre dimineti'a spre continuarea obiectului dilei.

Siedinti'a VI. dietala din 24 Novembre. S'au cetitu protocolulu siedintiei de eri in trei limbi, si s'au aprobatu, si apoi s'au continuatu desbaterile asupr'a obiectului dilei, precum urméza: celu d'antáiu oratoru au fostu Conte Ioan Bethlen Regalistu carele intr'o cuventare scurta au propusu incheierea desbateriloru, căci dupa parerea sea s'au ventilatu obiectulu dilei dindestulu din tóte pârtile.

La acést'a privóca Presidiulu pe cer inscriu la cuventu, ca vrén sa abdica, séu ba? la care dintre Unguri si Secui preste trei dieci s'au declarat, ca vrén sa se lase de cuventare; din contra au respunsu cu „nu" mai multi Románi si Sasi, si asiá au capetatu

Demetriu Mog'a Regalistu cuventulu, carele au tinutu cu maiestria retorica si au aparatu cu ghibacia laudavera pusatiunea natiunei române si a membriloru romani dietali, ce au ocupatú ei la acést'a adunare a tieriei; de aceea se si alatura la motiunea Metropolitulu Siagun'a. Cá nu cumva sa gresiescu cu espusatiunea cea scurta a acestei cuventári, căci ea are sa faca epocha in analele natiunei nóstre române, me retínu de mai departe descriere a cuprinsulu ei, si tragu atentiunea Redactiunei Tel. Rom. asupr'a acestei cuventári, cá la tempulu seu sa o publice in colónele sale.

Acum au urmatu Aless. Bohatielu Capitannu supremu alu distr. Naseudului, carele inca au sprijinitu motiunea Mitropolitulu Siagun'a intr'o cuventare lunga si préfrumósa, prin care au demonstratu, ca si Románii au militatu pentru patria cá si Ungurii, Secuii si Sasi, si de acolo n'au dusu alta resplata acasa, afara de cruci de arama; si ca Románii au corespunsu datoriei loru de patrioti buní, documentéza miile de familii nobile romane. Au demonstratu cu date factice, ca legea uniunei din 1848 n'are recerut'a vigóre morale si acést'a astfelu o au ilustratu oratorulu, incátu Ungurii strigau: „asiá este". Tragu atentiunea Dtale si la cuventarea acést'a, cá sa o primescu in fói'a Dtale cá unu documentu de apararea meritulu natiunei nóstre pe care fiulu acést'a credinciosu alu natiunei le au desfasiuratu in diet'a tieriei cu desteritate si cutezare eroica.

Dupa Dlu Bohatielu au venitu la rendu Conradu dep. sasescu din Cohalmu carele s'au descoperitu pentru uniune cu sustinerea privilegieloru sasesci.

Apoi au urmatu Binder deputatu sasescu din Sabiuu, carele au vorbitu in contr'a uniunei neconditionate.

Asijderea si Gull dep. dela Sighisiór'a asemenea s'au descoperitu cá si Binder.

Nu altmintrea s'au descoperitu si Schneider deputatu sasescu alu scaunulu Sabiuului.

Apoi au venitu rendulu la Gaitanu Regalistu de natiunalitatea nóstra, carele intr'o cuventare lunga si binenimerita au

sprijinitu motiunea Metropolitulu Siagun'a, demonstrandu, ca Románii suntu prescurtati in drepturile loru nationali si fatia cu legea despre uniunea Ardelului cu Ungari'a. Recomandu atentiunei redactiunei Telegrafului Románu si acést'a cuventare spre a o primi in colónele sale, cá sa vada natiunea nóstra, cum bravii ei barbati o apara in diet'a tieriei.

Apoi urmá Contele Calnochi Denesiu, vorbindu in favórea lui Zeicu.

Dar apoi vení Rannicher deputatu Sabiuului, si din legile ardelene au demonstratu defectele articolului I de legea despre uniune, dovedindu totdeodata, ca DSea au studiatu legile Ardealului mai bine, decâtu alti multi. Binc aru fi, candu si cuventarea acést'a clasica s'aru primi in foile Dtale.— Dupa elu a urmatu

Binder dep. sasu din Sas-sebesiu sprijinindu pe Rannicher prin o cuventare lunga si bineprecegetata in interesulu sasescu.

Mai departe au cuventatu prescurtu Hossu deputatu romanu din Comitatu Clusiuului, si-au procefitu propunerea sea in privinti'a acelu puncte, care dupa parerea sea voru face pe natiunea romána multiamita cu uniunea, si au predat'o presidiulu dietalu spre a se alaturá lângá votulu majoritáti.

In fine au mai cuventatu Zeicu deputatu din Comitatu Clusiuului, arátandu prescurtu motivele motiunei sale.

Acum presidiulu dietalu dicendu, ca nu mai suntu oratori pentru vorbire, incheia consultárilu, si recapituléza efectele consultárilor, ce au decursu cinci dile, si dice: ca s'au potutu observá: cumca in decursulu desbateriloru s'au făcutu trei propusetiuni, si adeca cea dintáiu prin Zeicu Carolu intr'acolo: cá prin o prea umilita adresa sa se róge Maiestatea, a desfaca acést'a dieta, si a chiamá Ardelulu la diet'a Ungariei, si acolo sa se faca revisiunea articolului despre uniune; adaugendu presidiulu mai departe, ca Boehches deputatu Brasiovului cu amicii sei de principiu partinindu propunerea lui Zeicu, dorescu, cá prelángá votulu acestui sa se alátore si dorinti'a loru pentru asigurarea viitóre a drepturiloru natiunei sasesci; — ca a dóu'a propunere este din partea Escelentiei Sele Dlu Mitropolitu Baronu de Siagun'a intr'acolo sunatóre: cá prin o adresa preamilita sa se róge Maiestatea Sea a sanctioná preagratiósu legea electorale propusa din partea dietei anului 186³/₄ si a conchiamá alta dieta pe bas'a acestei legi spre revederea articolului I. de lege despre uniune; — cá a trei'a propunere au făcutu Dlu Rannicher deputatu, cá diet'a acést'a sa íee in pertractarea cuviinciósa revisiunea acelu articulu de lege.

Astfelu reasumandu Presidiulu aceste propuneri pune la votisare motiunea Mitropolitulu Siagun'a, pe care o au sprijinitu, 28 regalisti si deputati románi prin urmare au remasu in minoritate. — Apoi s'au pusu la votisare motiunea lui Rannicher, carea fiindu sprijinita camu de 30 de deputati Sasi, inca au remasu in minoritate; in fine au venitu subt votisare motiunea lui Zeicu, carea au fostu sprijinita de toti Ungurii si Secuii Regalisti si deputati, de 8—10 Sasi si de doi Románi: Ladai Comitelesupremu alu Albei superiori, si de Hossu deputatu Comitatu Clusiuului. Doms'i'a regalistu románu au absentatu.

Dupa aceste votisári au enunciatu Presiedintele: ca motiunea lui Zeicu au capatatu absolut'a pluralitate de voturi, dar celelalte dóua au remasu in minoritate, si ca asiá dara conclusulu dietei va cuprinde in sine votulu majoritáti. Dupa acést'a Mitropolitulu Siagun'a au incunoscentiatu pe Presidiu, ca densulu cu amicii sei de principiu va compune adres'a adusa inainte in motiunea din partesi cátra Maiestate, si la tempulu seu o va presentá Presidiulu cu rugarea, ca in consonantia cu legile patriei Presidiulu sa binevoiesca a alatur'a adres'a aceea cá a minoritáti lângá cea a majoritáti, si a o asterne la Maiestate. Totu astfelu au rugatu si Rannicher pe Presidiu, insinuandu adresa cátra tron.

Astfelu fiindu trei, si dupa prándiu, s'au sevarsitu siedinti'a acést'a a VI. si Presidiulu au disolvatu adunarea cu aceea, ca o va conchier: „si", candu voturile partideloru voru fi gat'a.

Sâmbata in 27 Nov. au fostu siedinti'a a VII. dietale, unde s'au verificatu protocolulu Siedintiei a VI. si Proto-notariulu s'au insarcinatu cu compunerea adresei majoritáti cátra Maiestate, care va infatisia otárireá dietei. Siedinti'a a VIII va fi, candu Proto-notariulu va insciinti'a pe Presidiu, ca conceptulu adresei de majoritate este gat'a.

Nr. 28—6

De Limbriku Kordelatu- (Verne-Station, Bandwurm)
Vindecă fără durere și pericol în 2 ore Dr. Bloch
în Viena, Praterstrasse No. 42. — Deslușiri se
dau prin scrisori francate. — Medicamente ku
modulú întrebuințării se trimite ku postá.